

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת כי תשא תשפ"ב לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף רע"ט

בכתיבה לחודיה, אלא ללמד לאחרים במה שיכתוב להם. ואם כן חוץ מהכ"ד ספרי קודש שבודאי היו כתובים שם, יתכן שגם התורה שבעל פה היו נכתבים עליון.

וביזו שהיו שני לוחות, היה על כל לוח י"ב ספרים, וביחד היו כ"ד ספרים. וזהו שאמר 'מזה ומזה הם כתובים', ז"ה בגימטריא י"ב, שהיו י"ב על לוח אחד, וי"ב על לוח השני. והנה בתוך הכ"ד כתבי קודש ישנה בתוכה גם מגילת אסתר (בבא בתרא יד:), ואם כן תשועתן של ישראל מיד המן היתה כבר כתובה בהסתר על הלוחות אשר מו"ה ומו"ה הם כתובים. ואסתר ברוח קדשה השיגה זאת, ועל כן כאשר שמעה שמרדכי לבש שק ואפר, ומצטער על הגזירה, רמזה לו שאל יצטער, כי כבר כתובה התשועה על הלוחות אשר מזה ומזה הם כתובים. וזהו ששלחה לו, להתבונן 'מה זה', מה שאמר הכתוב על הלוחות אשר הם כתובים מו"ה, והיינו שיש על כל לוח י"ב מכתבי הקודש, יעל מה זה, ועל מה נכתבה הכתבי קודש הללו, הלא יש בתוכה ספר על תשועתן של ישראל בימי המן. ועל זה השיב לה מרדכי, אמת הדבר שמוכן תשועתן של ישראל, וריוח והצלחה יעמוד ליהודים, בכל אופן, אבל אם לא תעשה אסתר ההשתדלות שיש בידה, לא תהיה לה חלק בישועה זו, ואת ובית אביך תאבדו, וממקום אחר ריוח והצלחה יעמוד ליהודים. [ועיין בישמח משה (פ' תרומה) ומרדכי ידע את כל אשר נעשה (אסתר ד-א), שידע מתחלה גם נס ההצלחה, כדאיתא בירושלמי (מגילה א-ה) שהמגילה הזאת נמסרה למשה מסיני ע"ש].

*

והנה חילוק גדול היה בין לוחות הראשונות ללוחות השניות, כי לוחות הראשונות, הלוח בעצמו היה מעשה אלקים, הוא בכבודו עשאן (רש"י). וכדאיתא במשנה (אבות ה-ו) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות וכו', והכתב והמכתב והלוחות, וברש"י שם הכתב, גוף האותיות, והמכתב עט סופר, ועצם הלוחות ע"ש. והיינו שגוף האותיות של הלוחות היו שונות משאר כתב, להיות

ויפן וירד משה מן ההר ושני לוחות העדות בידו, לוחות כתובים משני עבריהם, מזה ומזה הם כתובים, והלוחות מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים הוא, חרות על הלוחות (לב-טו). בגמרא (מגילה טו.) ותקרא אסתר להתך וגו' ותצוהו על מרדכי לדעת מה זה ועל מה זה (אסתר ד-ה), אמר רבי יצחק שלחה לו שמא עברו ישראל על חמשה חומשי תורה דכתיב בהן מזה ומזה הם כתובים ע"כ. ונראה לבאר עוד במה שהזכירה לו אסתר שהלוחות מזה ומזה הם כתובים. וגם לבאר תשובתו של מרדכי, כי אם החרש תחרישי בעת הזאת, ריוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר, ואת ובית אביך תאבדו (שם ד-ה). ויש להבין מהיכן היה בטוח שריוח והצלחה יעמוד ליהודים, אולי נחתמה כבר הגזירה אשר אין להשיב.

ונראה דהנה לעיל בפרשה כתיב, ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לוחות העדות, לוחות אבן כתובים באצבע אלקים (לא-ח). וברש"י ככלתו כתיב חסר, מה כלה מתקשטת בעשרים וארבעה קשוטין, הן האמורים בספר ישעיה (ג-ח) אף תלמיד חכם צריך להיות בקי בעשרים וארבעה ספרים (תנחומא טז) ע"כ. ויש לומר דהנה איתא בירושלמי (שקלים ו-א) חנניה בן אחי רבי יהושע אומר, בין כל דבור ודבור, דקדוקיה ואותיותיה של תורה, דכתיב (שיר ה-ד) ממולאים בתרשיש, כימא רבא וכו', מה הים הזה, בין גל גדול לגל גדול יש גלים קטנים, כך בין כל דבור ודבור, דקדוקיה ואותיותיה של תורה ע"כ. וכן הוא במדרש (שיר השירים שם, ובמדב"ר יג-טז). ונראה דכיון דדברים שבעל פה אי אתה רשאי לכותבן (גיטין ס), אם כן לא היה כתובים על הלוחות רק הכ"ד כתבי קודש שניתנו ליכתב. והם היו מסודרים בהלוחות בין דבור לדבור. וזהו שאמר ויתן אל משה 'ככלתו', מה כלה מקושטת בכ"ד תכשיטין, כן הלוחות שנתן ה' למשה היו מקושט בתוכו כל הכ"ד ספרים הניתנים להכתב.

[שוב ראיתי לשון הגמרא בגיטין שם, דברים שבעל פה אי אתה רשאי 'לאמרן' בכתב, ויש שפירשו דאין איסור

נקראים משני עבריהם, ויהיו ראויין להיות פורחות מהלוחות לעת הצורך, והיו מעשה אלקים. לא כן לוחות שניות פסלן משה בעצמו, שהראהו מחצב סנפירינן מתוך אהלו, ואמר לו פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים (לד-א).

אמנם מי כתב האותיות על הלוחות השניות, יש בזה דיעות שונות, כי יש סתירות ממשמעות הכתובים, דדעת הרמב"ן (לד-כה) שהקב"ה כתבן, כמו שאמר לו ה', פסל לך שני לוחות אבנים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על לוחות הראשונים ע"כ. וכן הוא ברשב"ם שם. אמנם במדרש בפרשתנו (שמור' מ-ז) איתא, כתב לך את הדברים האלה (לד-כו), אמר הקב"ה למשה, הלוחות הראשונות אני כתבתי אותם כדכתיב כתובים באצבע אלקים, אבל השניים כתוב אתה, ולואי אתן בו ידי וכו', הדא הוא דכתיב (דברים יב) ואכתוב על הלוחות ע"כ.

ובתורה משה בפרשתנו (קצו). כתוב, שבשבירת לוחות הראשונות פרחו האותיות למעלה, ורק הלוחות נשברו (שמור' מו-א, ירושלמי תענית ד-ה), ובלוחות שניות אותן האותיות שפרחו חזרו ונחקקו בלוחות השניות ע"ש. וכן כתוב גם בצ"ח (פסחים פז), והוסיף דזהו שרימו הקב"ה למשה, וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים, היינו אותן האותיות שפרחו אז למעלה יחזרו למקומן על הלוחות השניות ע"ש. (וכן כתבו האלשיך לד-א, וברמ"ק בהקדמת שיעור קומה פרק ט).

ולכאורה לפי זה לא היה כתיבה חדשה כלל בלוחות שניות, שהרי צורות האותיות נשארו, אלא חיברו האותיות הנגמרות אל הלוחות השניות, והכתוב אומר וכתבתי על הלוחות. ומזה יהיה ראיה לדברי המגן אברהם (או"ח סימן שמ סק"י) שאם תוחב אותיות של כסף על גבי בגד מקרי כתב, כדמשמע בגמרא (גיטין כ). בגט שכתבו על גבי כיפא ואנדוכתרי, ואם כן אפשר דאסור לעשותו בשבת ע"כ. הרי דחיבור אותיות ללוחות מקרי כתיבה.

*

והנה בגמרא (שבת פח). איתא, בריך רחמנא דיהב אוריין תליתאי וכו'. וברש"י תורה נביאים וכתובים. ובאמת מקורו הוא מלשון הכתוב (משלי כב-ב) הלא כתבתי לך שלישים, וברש"י תורה נביאים וכתובים ע"כ. ויש לומר בזה עוד, כי התורה הקדושה הניתנה לנו היתה כתיבתה בשלשה אופנים, בשלשה מצבים שונים. דאיתא במדרש (בראשית רבה ח-ב) שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם, הדא הוא דכתיב (משלי ח-ל) ואהיה אצלו אמון וגו' יום יום, ויומו של הקב"ה אסף שנים ע"ש. וכן הוא בגמרא (שבת פח): שאמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, חמודה גנוזה שגנוזה לך תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם ע"ש. ומבואר בהקדמת הרמב"ן

(על התורה) שבא לנו בקבלה שהיתה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה ע"כ. ומקורו במדרש (דב"ר ג-ב) התורה שניתנה למשה (להעתיק ממנה) עורה של אש לבנה, וכתובה באש שחורה, וחתומה באש ומלופפת באש ע"כ. וכן הוא במדרש תהלים (מזמור צ אות יב) ובירושלמי (שקלים ו-א). ואם כן כתיבתה הראשונה היתה באש, ושוב נעתקו משם על הלוחות הראשונות, שהלוחות היו מעשה אלקים, ואחר שנשתברו שוב נעתקו על לוחות מעשה ידי משה. ועל זה אמר 'הנה כתבתי לך שלישים', שהתורה נכתבה בשלשה בחינות, והיא אוריין תליתאי.

והנה על התורה הקדושה נאמרה מימינו אש דת למו (דברים לג-ב). ויש לומר כי העולם נברא מארבעה יסודות, אש מים רוח עפר, ויש באש ענין שאינו נמצא בשאר היסודות, כי מים רוח עפר לא יוכלו להתרבות, ומגרגיר עפר או מים לא יוכל להתהוות שתיים, לא כן היא האש, שמדליק ניצוץ אש, ובכל מה שיתדבק בה תתרבה האש, והשלהבת עולה מאליה, להתרבות להבה שתבער עיר ויערות וכו'. ועל דרך זה היא תורתנו הקדושה, שהיא פרה ורבה, ומניצוץ אחד של תורה תתחדש ותתרבה עד אין שיעור, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים (איוב יא-ט). ואמרו (מנחות כט): שרבי עקיבא היה דורש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות, עד שגם משה רבינו לא היה יודע מה הן אומרים ע"ש. והוא שאמרו על התורה שכתובה באש, שכל נקודה וקוץ שיש בתורה אין לה ערך ושיעור, והזוכה לכתרה של תורה ימצא בה דברים חדשים תמיד, ורדיה ירווח בכל עת (משלי ה-ט), מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם (עירובין נד):

וכמו כן היצר הרע הוא אש, כמאמרם (קידושין פא). דרב עמרם חסידא אשבעיה [ליצר הרע שיצא ממנו] נפק מיניה כי עמודא דנורא, אמר ליה חזי דאת נורא ואנא בישראל, ואנא עדיפנא מינך ע"כ. והיינו כי גם היצר הרע היא בזה דוגמת אש, כמו שאמרו (שבת קה): כך אומנתו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד ע"כ. והיינו שמתחלה לא מבקש רק דבר קטן, והניצוץ ההוא מתרבה והולך עד שיצרו בו ער בקרבו לעבירה היותר חמורה. ואמרו (סוכה נב). יצר הרע בתחלה דומה לחוט של בוכיא [עכביש], ולבסוף דומה כעבותות העגלה [משאדם נמשך אחריו מעט מתגבר והולך בו] ע"ש.

והעצה להנצל מהיצר הרע הוא על ידי תורה, כמו שאמרו (קידושין ל): בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין ע"ש. והיינו כי התורה הקדושה היא אש של מעלה, שאמרו (יומא כא): שהיא אש אוכלת אש, והאש של תורה אוכלת אש היצר, ואם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש.

יִיא שלמא על ידה דגברת עליה מינאי (הקב"ה משבחו ואמר יהא שלמא ליד דגברה יותר ממני, קרה"ע) ע"כ. וזה פליאה עוד יותר, שבאמת גם הקב"ה לא רצה שיוריד משה הלוחות, וכדרשת משה מפסח, אלא גברה ידו של משה וחטפן ממנו והורידן. וזה פלא איך יכולין להוריד הלוחות בלי רשות הנותן, ולקדש בו בלי הסכמתו. ועוד יותר קשה, שהרי סוף כל סוף שברן משה, כי אי אפשר ליתן אותן למומרים, ואם כן מעיקרא מאי קסבר שהורידן, הלא הקב"ה אמר לו למעלה לך רד כי שחת עמך וגו'.

ובפשטות יש לומר הטעם שהוריד משה מתחלה הלוחות ואחר כך שברם, כי הלוחות הראשונות פלואים היו בטבעם ובסגולתם, כי מעשה אלקים המה. ואמרו (עירובין שם) דאלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל, ואין כל אומה ולשון שולטת בהן שנאמר חרות על הלוחות, אל תקרי חרות אלא חירות [בשביל הלוחות היו בני ישראל בני חורין] ע"ש. ואם היה משה יורד למטה בלי הלוחות בידו, לא היו יודעים ישראל מה הפסידו על ידי חטאם, וכאשר היה יורד משה שוב ביום הכיפורים עם הלוחות השניות מעשי ידי אדם, היו חושבים שזהו הלוחות אשר עלה מתחלה בדעתו של מקום לתת לנו. ומשה רצה שיכירו וידעו ישראל מה החטא גורם (עיין רש"י דברים א-ב), וידעו מעתה איך להזהר במעשיהם, כי הפסידו עולמם בשעה אחת. וזהו שאמר הכתוב, ואתפוש בשני הלוחות ואשליכם מעל שתי ידי ואשברם 'לעיניכם' (דברים ט-יז), כדי שתראו איזה מתנה טובה היה מוכן להנתן לכם, ומה הפסדתם במעשיכם.

אך לפי מה שנתבאר יש לומר עוד, שאם לא היה משה מוריד הלוחות הראשונות עם סגולתם למטה, לא היה בעולם הזה מושג מהארת הלוחות הללו, לא כן כעת כאשר הוריד הלוחות הללו למטה, וזמן קצר היו הלוחות בעולם עם סגולתם, הגם שנשברו אחר כך, מכל מקום נשאר ההארה מהם לסגולתן של ישראל, כי על כל פנים השברי לוחות היו מונחים בארון (בבא בתרא יד:), ותפסו מקומן בעולם הזה. ולכן כאשר יצאו למלחמה עם האויבים היה הארון עם השברי לוחות נכנס ויוצא עמהן (ירושלמי שקלים ו-א), כמבואר ברש"י (דברים י-א). כי בהלוחות הללו היו מונחים חירות מאומות העולם, ואם כי לא זכינו לזה כי נשברו, מכל מקום יש עדיין בתוכה כח הנצחון מהאויב, ולכן היה נכנס ויוצא עמהם למלחמה (עיין בתורת משה בפרשתנו קצו).

ועל דרך זה יש בשברי לוחות הללו הארה של תורה שלא תהא שולטת שכחה בתורה, וכאשר האדם זוכה לזכך גופו מכל עניני גשמיות, להיות גופו בבחינת מעשה אלקים, זוכה להארת תורה של השברי לוחות שהיו מעשה אלקים, להיות נחקק ונבלע בדמו תורתו שלא תשתכח. ועל כן רצה משה להוריד הלוחות הראשונות למטה ולשברם אחר כך למטה, כדי שחכמי התורה יוכלו להשיג מהארת התורה

וכאשר בא זמן נתינת התורה למטה לישראל, חקק ה' אותיות התורה בהלוחות הראשונות שהיו חצובין מגלגל החמה (שהש"ר ה-ט), שיסודה גם כן אש. והתורה היתה כתובה על לוחות 'מעשה אלקים', כי במדרגה זו היו ישראל בעת מתן תורה, שהיו גופן מזוככין, כמו שאמר הכתוב עליהם (תהלים פב-ו) אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם, וחבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון (עבודה זרה ה). ועל כן נתינת התורה לבני ישראל אחר מתן תורה שגופן נתעלו להיות בחינת אלקים, ניתנה להם גם התורה כתובה על לוחות מעשה אלקים. והיתה התורה נחקקת בהם שלא היה שולט שכחה, כי תורת אלקים על גוף אלקים, נבלע זה בזה, ואלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות לא נשתכחה תורה מישראל שנאמר חרות על הלוחות [חרות משמע חקוק ואינו נמחק לעולם, על ידי הלוחות היתה תורה חקוקה לישראל מהשתכח מהן עולמית] (עירובין נד). ע"ש. אמנם אחר שחבלו מעשיהם, וחזרו גופם להיות מגושמים, אי אפשר ליתן להם התורה בלוחות שהם מעשה אלקים, אלא הוצרך להוריד התורה על לוחות מעשה ידי אדם, שיתדבק התורה בגופים גשמיים, שהם מין בשאינו מינה, ולא נבלע התורה כל כך, וזה גורמת שכחת התורה.

אמנם עצם שבירת הלוחות ששיבר משה צריך ביאור, דאיתא בגמרא (שבת פז). שלשה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו, הוסיף יום אחד מדעתו, ופירש מן האשה, ושבר את הלוחות וכו'. מאי דריש, אמר ומה פסח שהוא אחד מתרי"ג מצות אמרה תורה (שמות יב-מג) וכל בן נכר לא יאכל בו, התורה כולה כאן [תלויה בלוחות הללו] וישראל מומרים על אחת כמה וכמה [שאינם כדאי לה]. ומנלן דהסכים הקב"ה על ידו, שנאמר (לד-א) אשר שברת, ואמר ריש לקיש יישר כחך ששיברת ע"ש. ולכאורה צריך ביאור, דבשלמא שאר הדברים לא עשה משה היפוך דעתו של הקב"ה, דמה שהוסיף יום אחד מדעתו, פירש מדעתו שכן צוה לו ה', היום ומחר, היום כמחר שיהא לילו עמו. וכן מה שפירש מן האשה לא עשה נגד דברי ה'. אבל בשבירת הלוחות, הרי ה' מסר לו הלוחות ככלותו לדבר אתו, ביום הארבעים, ואז היה כבר אחר החטא, שטעו ביום אחד ועשאוהו ביום ל"ט, והרי היו אז מומרים, ועם כל זה מסר ה' בידו הלוחות, ואיך דרש מדעתו היפוך דברי ה'.

ובירושלמי (תענית ד-ה) איתא, הלוחות היו אורכן ששה טפחים ורחבן שלשה, והיה משה תפיש בטפחיים, והקב"ה בטפחיים, וטפחיים ריוח באמצע. כיון שעשו ישראל אותו מעשה, ביקש הקדוש ברוך הוא לחוטפן מידו של משה, וגברה ידו של משה וחטפן ממנו. הוא שהכתוב משבחו בסוף ואומר (דברים לד-יב) ולכל היד החזקה.

הראשונות, שעדיין אין יצר הרע שולט בו, והתורה שמלמדין אותו חקוקה בגופו שהוא עדיין בלי פגם, מעשה אלקים. אמנם כאשר יוצא ממעי אמו, ולפתח חטאת רובץ, שדרשו חז"ל (סנהדרין צא:), יצר הרע שולט באדם משעת יציאה, אז מתכסה ממנו הארת התורה שלמד, ושוב צריך לוחות שניות, ללמוד בעצמו ולהתעלות בתורה, ויש כבר שכחת התורה. אמנם אם זוכה לפרוש עצמו מעולם הזה ומיצרו, אז מתחיל להאיר בו התורה משברי לוחות הראשונות, מה שלימד במעי אמו.

ובגמרא (מועד קטן כה.) העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, למה זה דומה, לספר תורה שנשרף שחייב לקרוע ע"כ. וברש"י (על הרי"ף) מבואר דזהו גם באדם פשוט, לפי שעדיין היה יכול ללמוד ולהיות כספר תורה ע"כ. וברית"א כתוב משום דמקיימי מצותיה חשיבי כספר תורה ע"ש. אמנם הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל בספרו שב דנחמתא (סימן ה) כתב, דנפש הישראלית היא ספר תורה שלימה מאז, וכבר נכתבו עליה כל דיני התורה, משעה שלימד אותו המלאך בהיותו במעי אמו, אלא מכסה פרוש עליה המכסה את הכתב הרוחני ההוא לבלי יקרא, וצריך האדם רק להעביר המכסה ההוא, ואז מאליו יקרא הכתב הנכבד ההוא. ובעת צאת לאויר העולם, וניתנה בו יצר הרע וכח התאוה, היא המכסה את הכתב הרוחני שנחקק בנפשו, ואם יזכה לבער את כח התאוה מעל נפשו, אז מאליו יקרא את כל התורה הכתובה בה.

וביאר בזה הכתוב (תהלים מ-ח) אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי, ירצה כי כבר מעת באתי לעולם מגילת ספר כתוב עלי ממש, כי על נפשי נכתבו מאז דברי התורה, ורק הכח התאוה מכסהו לבלי הראות. אבל כאשר לעשות רצונך אלקי חפצתי, בחפץ ורצון אמיתי זוכים להעביר הכח ההוא ולזככו, ואז אני מוצא תורתך בתוך מעי, כתובה בפנימיות נפשי הנמשל לעומק המעיין ודפח"ח.

וזהו הביאור במאמרם במדרש (הובא בתוס' כתובות קד. ד"ה לא) כי עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, וכמו שאמר רבינו הקדוש (שם) לא נהייתי אפילו באצבע קטנה ע"ש. כי בריבוי כח תאוות הגוף מתעבה המכסה שיש על תורתו שבתוך מעיו, שלימדו המלאך כל התורה, ורק כשממאס תאוות הגוף, נחלש המכסה ההוא, וזוכה שיאיר אצלו התורה שלמד בקדושה במעי אמו, בבחינת לוחות הראשונות, שאין שולט בהן שכחה.

שיש בשברי לוחות הראשונות הנמצאות למטה בארץ. – והנה 'עיני העדה' המה חכמי ישראל (במדרב טו-כד), וזהו שאמר להם משה, דלכן תפש בהלוחות להורידם למטה, כדי לשברם בעולם הזה, כל זה היא לטובת 'עיניכם', שתהא לתועלת לחכמי התורה שיוכלו להשיג הארה גם מלוחות הראשונות, שיועיל לשכחה.

ומעתה יש לומר, לפי דברי הירושלמי, שהקב"ה רצה למנוע מלידת הלוחות למטה, כי אי אפשר למסרן למומרין, וגם משה הבין כן מקל וחומר, ולא חטף משה הלוחות כדי שיוכל למסרן לישראל, שזה אי אפשר, אבל רצה על כל פנים להורידן למטה באויר העולם ולשברם שם, כדי שהשברי לוחות יהיו מונחים למטה, ויהא מהן תועלת לבני ישראל. וזהו ששיבח הכתוב את משה בסיום התורה, 'ולכל היד החזקה' (דברים לד-ב), וברש"י דקאי על קבלת הלוחות ע"ש. והיינו שתפשו ונטלן מידו של הקב"ה בחזקה, ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, וברש"י שנשאו לבו לשבור את הלוחות ע"ש. היה כל זה כדי שתהא השברי לוחות לתועלת 'לעיני' כל ישראל, שיוכלו להתעלות בתורה עם הארת השברי לוחות שישנם בארץ.

ולפי פשטות הכתובים, שמסר ה' מתחלה את הלוחות למשה להורידן, כמו שנאמר ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לוחות העדות, יש לומר גם כן, כי ה' ידע שמשה לא ימסרנו לישראל, כי לימד כבר משה כל התורה כולה, ויש קל וחומר מפסח שאין למסרן לישראל. ואף על פי כן מסרן בידו, כדי לשברם למטה מדעתו, ויהא לתועלת לבני ישראל, לעיני כל ישראל.

ובאמת יתכן לומר, דבמה שמשה נטל מידו של הקב"ה לוחות הראשונות, היה בזה התעלות עצומה למשה, שהיה היחידי שקיבל מעלת לוחות הראשונות, ועל כן היה במשה סגולת הלוחות הללו, שלא שלט בו שכחת התורה כלל.

*

ונראה דבכל אדם יש בחינה של לוחות הראשונות, שנוטלים ממנו אחר כך, ושוב יש לו לוחות שניות. והוא על דרך שאמרו (גדה ל:) דהולד במעי אמו, נר דלוק לו על ראשו, וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, ומלמדין אותו כל התורה כולה וכו', וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה שנאמר (בראשית ד-ו) לפתח חטאת רובץ וכו' ע"ש. וזהו בחינת לוחות

הגליון הזה נתעב על ידי

מוה"ר ר' אברהם שמואל זינגער הי"ו לרגל השמחה השרייה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' חנני שפיטץ הי"ו לרגל השמחה השרייה במעונו בנישואי בתו למול טוב	מוה"ר ר' נחמני יואל גיידא הי"ו לרגל השמחה השרייה במעונו בנישואי בנו החתן משה ארי' ג"י למו"ט
---	--	---